
Chybějící společenská diagnóza prorockého hlasu

Chybějící společenská diagnóza prorockého hlasu

Nad tím, jaký byl první rok České republiky bez Václava Havla, se v den výročí úmrtí bývalého českého prezidenta zamýšlel i prof. Ing. Lubomír Mlčoch, CSc. Zastoupil tak prof. PhDr. Miloslava Petruska, CSc., který Václava Havla přežil jen o několik měsíců. I profesor Petruska patřil do skupiny akademiků, kteří loni v prosinci na pietním setkání v Karolinu Univerzitě Karlovy vzpomínali na zesnulého státníka a dramatika.

Václav Havel proslul také svou mimořádnou schopností diagnóz společenského onemocnění, jimž dovedl dát jazyk a hlas člověka světa dramatického umění. Fascinující svou pravdivostí až na dřeň byl jeho obraz stavu pozdně normalizačního režimu a jeho příčin. Ani po desetiletí života na Hradě (a nejen Hrádečku) neutrpěl tento jeho talent k porozumění životu, i tomu v podhradí. Nezůstal přítom jen u pojmenování, které se ujalo, ač mnohými s nelibostí: dovedl jít i k příčinám „blbé nálady“.

Desáté výroční konferenci EBEN (European Business Ethics Network) v Praze přispěl svým úvodním slovem a později šel ještě dál na platformě FSV UK a Georgetown University Leadership Forum. Na úvod konference nazvané Success together (2001) tehdy napsal prorocké slovo k tématu – tentokrát nikoliv diagnózy, ale terapie pro českou transformaci, a to terapie velice sporné, charakterizované jakýmsi závodem s časem, v němž měli ekonomové předbíhat právníky:

„...problémy, které jsme odložili tehdy, se nám vracejí dnes. Materiální škody způsobené podvodnými praktikami jsou skutečně menší než škody morální, plynoucí z podvodného počínání. Ty mohou zpochybnit svobodnou tržní ekonomiku jako takovou a vskutku i demokracii jako parlamentní systém. Tak jako svoboda nemůže být oddělena od řádu a demokracie od práva, právě tak je rovněž nepřijatelné oddělit svobodnou tržní ekonomiku a hospodářskou soutěž od morálky.“

„Blbá nálada“ právě končícího roku je smutným potvrzením platnosti varování Václava Havla. Co mi tedy nejvíce schází, to je jeho prorocký hlas, z něhož bychom mohli my všichni pozůstalí aspoň tušit, co čeká českou společnost „ještě jednou po deseti letech“. Václav Havel by se asi nespokojil jen se strašením návraty pořádků, jejichž absurditu dokázal tak výstižně popsat. Ba co víc, možná by byl uměl s hloubkou jemu vlastní a jazykem mistra pera pojmenovat i jakousi zvláštní podobu nového tůhnutí ke zmutovaným formám jiné podoby skryté normalizace, do níž bychom mohli jako národ –nedej Bože– zabřednout. Ale protože mu na naší společné budoucnosti vždy záleželo víc než většině z nás, nejspíš by dovedl vyhmátnout i světélko naděje na obrát k lepšímu. A to světélko si s Václavem Havlem i nadále spojujme.

Lubomír Mlčoch na pozvání a s dobrými úmysly zastoupit co nejlépe profesora Miloslava Petruska, jednoho ze spolupracovníků Václava Havla. I ten nás v uplynulém roce opustil.